

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALLARINDA ÇALIŞILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ENSTİTÜ FARKLILIKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Turan SAĞER

İnönü Üniv. - Eğt. Fak.
Güz. San. Eğt. Böl. Öğr. Üyesi

ÖZET

Bu çalışmada, ülkemizdeki üniversitelerde müzik eğitimi alanında yürütülmekte olan lisansüstü çalışmaların enstitü farklılıkları açısından bir değerlendirmesi yapılmıştır. Bu amaçla, 1982 yılında YÖK'ün kurulmasından bu yana 12 üniversitede yürütülen yüksek lisans programının ve dört üniversitede yürütülmekte olan doktora programının hangi enstitülerde yürütüldüğü tespit edilmiştir, ve bu programlardan yıllara göre ne kadar mezun verildiği YÖK Tez Tarama Kataloğu'ndan alınan bilgilere göre değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Lisansüstü Eğitim.

THE EVALUATION OF THE POST GRADUATE THESES STUDIED IN THE FIELD OF MUSIC TEACHING ACCORDING TO THE INSTITUTIONAL DIFFERENCES

SUMMARY

In this study, the post graduate studies which were carried out in the field of music education at the universite in our country were evaluated according to the institutional differences. For this reason, in 1982 since YÖK institutions was founded in which the master programs given at 12 universities and doctorate programs given at 4 universities were explained and how many students were graduated according to the years in these programs based on the information taken from YÖK Thesis Research Catalogue.

Key Words: Music, Music Education, Post Graduate Education.

GİRİŞ

Ülkemizde müzik alanında ilk yüksek lisans programını 1977, doktora programı ise 1982 yılında Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde açılmıştır (Gedikli, 1999). Yüksek Öğretim Kanunu'nun çıktığı 1982 yılına kadar sadece Ege Üniversitesi'nde yürütülmekte olan Lisansüstü müzik programı YÖK'ün kurulmasıyla ülke düzeyinde gündeme gelmiştir. Müzik Eğitimi alanına ilişkin olarak ise ilk yüksek lisans çalışmaları 1983 yılında Gazi Üniversitesinde başlamış, bunu sırayla Marmara, Dokuz Eylül, Uludağ, Selçuk, KTÜ, İnönü, Abant İzzet Baysal, Atatürk, Niğde, Pamukkale ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri takip etmiştir. Daha sonra Atatürk, Niğde, İnönü Üniversitelerine programın açık olmasına rağmen öğrenci alınamamıştır.

Aşağıdaki tabloda ülkemizde Yüksek Lisans eğitimi veren üniversitelerde, bu programların hangi enstitülerde yürütüldüğü ve daha önce hangi üniversitelerde yürütüldüğü görülmektedir.

Tablo 1. Üniversitelere Göre Müzik Eğitimi Alanında Yüksek Lisans Eğitiminin Yapıldığı Enstitüler

Üniversite	Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	Eğitim Bilimleri
Abant İzzet Baysal	-		
Atatürk	-		
Dokuz Eylül	-	-	-
Uludağ	-	-	
Gazi	-	-	-
Selçuk	-	-	
Niğde	-		
İnönü		-	
Yüzüncü Yıl	-		
Marmara		-	-
Pamukkale	-		
K.T.Ü.	-		

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi, Dokuz Eylül ve Gazi Üniversitesinde daha önce Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülen lisansüstü programlar artık Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde, Selçuk ve Uludağ Üniversitelerinde daha önce Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen programlar Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Marmara Üniversitesi'nde ise daha önce Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen programlar da Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce yürütülmektedir. Tablo I. deki üniversitelerden bazıları öğretim elemanı ve giriş şartlarından dolayı programlara ara vermişlerdir. Halen yüksek lisans programları açık olan üniversiteler Tablo 2 de görülmektedir.

Tablo 2. Halen Yüksek Lisans Programlarına Öğrenci Alan Üniversiteler

Lisansüstü Eğitim Yapan Üniversiteler	
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Marmara Üniversitesi
9 Eylül Üniversitesi	Pamukkale Üniversitesi
Gazi Üniversitesi	Uludağ Üniversitesi
Karadeniz Teknik Üniversitesi	100. Yıl Üniversitesi

1986 yılından itibaren Tablo. II deki üniversitelerden toplam 235 Yüksek Lisans tezi çalışılmıştır. Tablo-III de ise bu tezlerin yıllara göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 3. Yıllara Göre Yüksek Lisans Tezlerin Dağılımı

Çalışılan Yıl	Top. Sayı	Çalışılan Yıl	Top. Sayı	Çalışılan Yıl	Top. Sayı
1986	1	1992	5	1995	25
1987	0	1993	7	1996	30
1988	5	1994	16	1997	27
1989	1	1998	26	2001	37
1990	3	1999	24	2002	9
1991	1	2000	18	Toplam	235

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı üzere en fazla 2001 ve 1996 yıllarında yüksek lisans programlarından mezun öğrenci bulunmaktadır. Bu çalışma YÖK Tez Tarama Katalogu'na göre yapılmıştır. Ancak 2002-2003 Eğitim Öğretim yılından itibaren Eğitim Bilimleri Enstitüleri'nden sayıları 80 ile 100 arasında öğrenci Yüksek Lisans programlarından mezun olmuştur. Ancak bu çalışmalar henüz YÖK kayıtlarına girmemiştir.

Doktora Programları: Doktora Programının Amacı; Öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır (YÖK, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, mad.18 a.). Ülkemizde bugün Müzik Eğitimi alanında Doktora programı yürüten dört üniversite bulunmaktadır.

Tablo 4. Doktora Programı Yürüten Üniversite ve Enstitüler

Üniversite	Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	Eğitim Bilimleri
Abant İzzet Baysal	-		
Gazi		-	-
Marmara		-	-
Dokuz Eylül	-	-	-

1998 yılına kadar Doktora programları Gazi ve Marmara Üniversitesi'nde Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekteydi. Bu yıldan sonra bu üniversitelerde lisans üstü programlara Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde devam edilmektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü ile başladığı lisansüstü programa Eğitim Bilimleri Enstitüsü ile devam etmektedir. Sadece Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde lisansüstü programlar Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde devam etmektedir.

Tablo 5. Doktora Eğitimi veren Üniversiteler

Doktora Eğitimi Veren Üniversiteler	
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Gazi Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Marmara Üniversitesi

Ülkemizde müzik eğitimi alanında çalışılan doktora tezlerine YÖK Tez Tarama Katalogu'na göre ilk defa 1985 yılı tarihine rastlanmaktadır. Bu çalışma da Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde çalışılmıştır. Bu tarihten sonra 1995 yılına kadar doktora çalışmalarına rastlanılmamaktadır. Fakat 1995 yılından itibaren doktora çalışma sayısı gittikçe artmıştır. Tablo IV de yıllara göre çalışılan doktora tezlerinin sayıları görülmektedir.

Tablo 6. Yıllara Göre Doktora Tez Dağılımları

Çalışılan Yıl	Top. Sayı	Çalışılan Yıl	Top. Sayı	Çalışılan Yıl	Top. Sayı
1985	1	1992		1999	3
1986		1993		2000	2
1987		1994		2001	2
1988		1995	2	2002	11
1989		1996	2	2003	7
1990		1997	4	Toplam	47
1991		1998	11		
1992		1999	32		

Tablodan da anlaşıldığı gibi doktora programında 47 tez tamamlanmıştır. Bu tez çalışmalarının en yoğun olarak 2002, 2003 ve 1998 yıllarında gerçekleşmiştir. 1994 yılında Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde uzun yıl

aradan sonra ilk defa doktora açılmış ve 1997'den itibaren diğer yıllara oranla fazlaca öğrenci ülkemizin bilim hayatına kazandırılmıştır. YÖK Tez Tarama kayıtlarına göre ülkemizde müzik eğitimi konu alanında ilk defa Anadolu Üniversitesinde doktora tezi çalışılmıştır. Bazı üniversitelerde doktora programlarının bilim alanları farklı olmasına rağmen, çalışılan tez konuları müzik eğitimi bilim alanına aittir. Örneğin Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eğitim Bilimleri alanında yapılan doktora programında çalışılan tez konusu müzik eğitimi alanına aittir. Yine Ankara Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde de aynı durum söz konusudur.

Sanatta Yeterlik Çalışmasının amacı; Özgün bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan yükseköğretim programıdır (YÖK, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, mad.26 a.)

Sanatta Yeterlik çalışmaları ülkemizde iki türdür. Bunlardan biri üniversitelere dönüşümle müzik alanında daha önceden lisansüstü eğitimin bulunmaması nedeniyle Yüksek Öğretim Kurumu'nda çalışma süresine ve çalışmalara bakılarak verilen Sanatta Yeterlik derecesi, diğeri ise diğer ülke üniversitelerinde olduğu gibi hem ders döneminin hem de bunun sonunda bir konser veya sanatsal çalışma ile tezin hazırlandığı bir programın sonucunda alınan derecedir. Bu çalışmada ikinci tür de bahsedilen Sanatta Yeterlik programından bahsedilmektedir.

Tablo 7. Müzik Eğitimi Alanında Sanatta Yeterlik Çalışması Programında Tez Çalışılmış Üniversite ve Enstitüler

Üniversite	Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	Eğitim Bilimleri
Dokuz Eylül	-		
İTÜ	-		
Dicle	-		
Gazi			-

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde çalışılan Sanatta Yeterlik Tezi, Programın farklı olmasına rağmen Tez konusu Müzik Eğitimi Bilim/Sanat alanına aittir.

Tablo 8. Sanatta Yeterlik Programı ve Yıllara Göre Dağılımı

Mezuniyet Yılı	Tez Sayısı	Mezuniyet Yılı	Tez Sayısı
1988	4	2000	1
1994	1	2002	1
1995	1	Toplam	9
1996	1		

SONUÇ

Çalışmanın içeriğinden de anlaşılacağı gibi, ülkemizde 1983 yılından başlayan lisansüstü eğitimin yaklaşık olarak 20 yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu süre içerisinde Fen Bilimleri Enstitüsü ile başlayan lisansüstü eğitim yolculuğu bugün Gazi, Dokuz Eylül ve Marmara Üniversitelerinde Eğitim Bilimleri Enstitüleri'nde, diğer üniversitelerde ise Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde devam etmektedirler. Müzik Eğitimi, eğitimin bir boyutu olduğu için isteğimiz eğitim fakültesi bulunan bütün üniversitelerde Eğitim Bilimleri Enstitüsü kurulsun ve müzik eğitimi alanında açılan lisansüstü programlar da bu Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülsün. Bu enstitülerin farklılıkları lisansüstü tez konularına da yansımaktadır ve bu da ayrı bir çalışma konusudur.

Konservatuarlarda açılacak programların sanatsal açırlıkta olmasına gerekmektedir. Bu yüzden Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü bu alan için uygun olabilir. Müzikoloji ise Sosyal Bilimler Enstitüsü için uygun olabilir. Ancak müzik öğretmenliği programlarında müziğin sanatsal ve uygulamalı yanı lisans düzeyinde yapıldıktan sonra, lisansüstü eğitimde araştırmaya ve eğitim boyutuna ağırlık verilmelidir(Gedikli, 1999). Bu yüzden Eğitim Bilimleri Enstitüleri özellikle müzik öğretmenliği programları için en doru adres olacaktır.

KAYNAKÇA

Gedikli, N., "Ülkemizdeki Etki ve Sonuçlarıyla Uluslar arası Sanat Müziği", Müzikbilimsel Araştırmaları 2, s 89, İzmir, 1999

YÖK, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, mad.18 a.

YÖK, Tez Tarama Katoloğu, www.yok/teztarama.gov.tr